

GESCHIEDENIS FRIES

De Romeinen namen al Friese paarden mee naar Rome. In de eeuwen daarna worden ze regelmatig vernoemd als nobele paarden, o.a. door Karel de Grote, Willem de Veroveraar en tal van adellijke families, die Friezen gebruikten voor parades, gevechten en hun kasteelspelen.

RIDDERPAARD MET ARABISCH BLOED

Dit sterke, edele en originele Friese paard, dat geschikt was om lange afstanden te lopen met ruiters en zware wapenrustingen op zijn rug, werd getransformeerd door vele generaties lange terugfok met Arabisch bloed tijdens de 80-jarige bezetting door de Spanjaarden. Het resultaat was een lichter en edeler paard met betere eigenschappen qua souplesse, snelheid en uithoudingsvermogen, dat beter afgestemd was op de destijds modernere legertechnieken.

Deze Friezen werden paarden voor de legerleiding gefokt omdat ze duidelijk herkenbaar zijn aan kleur (zwart of wit), lange manen en staart, hoge knieactie, opvallende houding en snelheid. De soldaten konden hun leider zo herkennen aan zijn paard! Kort daarna blonken de Friezen zelfs uit in de kunst van dressuurhogeschool, die werd uitgeoefend aan elk achtbaar Koninklijk Hof. De Friezen waren lichter en wendbaarder dan andere barokke rassen zoals de Neapolitaanse, Deense en Andalusische paarden in die tijd. Friese hengsten werden aldus geëxporteerd naar adellijke hoven in heel Europa vooral voor het werk van de “équiers” in de dressuur!

VAN HARDDRAVER TOT LANDBOUWPAARD

Na de revolutie werd het Friese paard een vorm van statussymbool voor de beter gestelde landbouwers. Met hun typische sjees en één of twee edele Friese paarden gingen ze de zondag naar de kerk. Voor het vertier werden kortebaand-draverijen georganiseerd waar traditioneel een klein oranje dekentje dienst deed als zadel. De Friezen waren eind de 19e eeuw zelfs de beste harddravers ter wereld en werden zelfs ook geëxporteerd om andere draverrassen te verbeteren, zoals Orloff, Norfolk en Morgan.

Begin 20ste eeuw volgde een eerste dieptepunt in de roemrijke geschiedenis van het Friese paard. Het edele Friese paard legde het af tegen de trekpaardrassen, die beter geschikt waren voor de zwaardere landbouw werktuigen.

De terugloop bleef doorgaan tot er in 1913 nog slechts drie oudere stamboekhengsten overbleven zonder uitzicht op jonge aankomende exemplaren. Er was geen andere keuze dan de concurrentie aan te gaan met de zwaardere paarden. Degenen die met Friezen doorgingen kruisten die vaak met oa. de zwaardere Bovenlanders om een beter landbouwpaard te krijgen. Vaak kwamen die paarden later weer terug in de fokkerij via het hulpboek. Van de meeste Friezen vóór de 2e wereldoorlog is geen afstamming bekend. Maar ook de enkele “zuivere” families werden geselecteerd een kleiner en zwaarder Fries landbouwtype. Een type paard dat nu nog zijn doorslag vindt in de populatie en vaak prima fokmerries zijn voor Arabo-Friese hengsten. Momenteel is het zwaardere type niet meer gewenst maar was deze keuze toen niet gemaakt dan was het Friese paard van de kaart geveegd wegens economische redenen.

Toen de tractor kwam was het gedaan met paarden. Slechts enkelingen konden het zich permitteren om een paard te houden voor vertier of uit nostalgie. Dit leidde tot de zoveelste crisis bij het Friese paard: In de 60-er jaren waren er nog maar een paar honderd over.

SELECTIE TOT SPORTPAARDEN

De economische welstand rond de jaren 70 bracht een nieuwe toekomst voor het oude ras. Eerst de -toen nieuw opkomende- mensport en daarna dressuur. Het friese paard moest zo snel mogelijk weer fijner worden. De “modernisering” door systematische selectie in de richting van een lang beniger en eleganter Fries paard werd ingezet en is nog steeds in volle gang. Maar om de binnenkant van het Friese paard ook te veranderen van -bovendien ingeteeld- landbouw paard tot modern sportpaard met alle physiologische kenmerken neemt langere tijd in beslag. Dan spreken we van hart en longvolume, vetopslag tussen spiervezels, spierlengte, aders dicht onder de huid, beter zuurstof transport en celmembraan functie. Deze basis karakteristieken voor een sportpaard nemen langere tijd selectie in beslag en kan pas door honderden jaren natuurlijke selectie ontstaan, zoals bij volbloedrassen.

OORSPRONG ARABO-FRIES

Veel liefhebbers, vooral gebruikers van Friese paarden wilden sneller resultaten bereiken in de sport of in ieder geval het intensievere gebruik voor recreatie. Toen de discipline mensport in de jaren '60 opkwam, startten minstens 10 deelnemers met twee- en vierspannen zuivere Friezen. Een van hen was de -latere wereldkampioen- Tjeerd Velstra die met een Fries vierspan begon maar vanwege het ontoereikende uithoudingsvermogen van Friezen overschakelde naar KWPN-ers. Niet alleen Velstra maar ook nagenoeg alle andere menners schakelden over op warmbloeden en vanaf 1980 was alleen het Fries promotievierspan van Leo Kraayenbrinck nog te zien op wedstrijden.

Deze ontwikkeling was niet alleen schadelijk voor de reputatie van Friezen. Vele Friezenliefhebbers voelden zich vreselijk gefrustreerd dat hun favoriete paardenras werd afgedankt. Ook de latere pioniers in de opbouw van het Arabo-Friese ras.

HERINTRODUCTIE ARABISCH BLOED

Het was duidelijk dat een nieuwe weg naar prestatiefokkerij moest worden ingeslagen, ditmaal met behulp van herintroductie van hetzelfde bloed dat eeuwen geleden het Friese paard al beroemd maakte: Arabisch bloed !!! Pioniers kruisten slechts 3 zeer geselecteerde prestatie-Arabische hengsten in een aantal –wederom zorgvuldig op prestatie geselecteerde- Friese merries met goed karakter. Deze initiatieven waren een riskante onderneming die tal van gevolgen had...

De gemoederen laaiden hoog op! Het was zelfs zo erg dat de eerste pionier, Professor Hillner moest vluchten naar Duitsland. Enkele mensen die dachten dat het Friese paardenras onteerd was, probeerden zijn hele stal te vergiftigen. Ze konden echter niet bij het waardevolle veulen Ras komen, zoon van de beroemde Arabier Gharib en de Friese modelmerrie Gelbricht (tevens moeder van de legendarische hengst Hearke 254). Dit veulen groeide verder op in Duitsland, net zoals het mooie merrieveulen Rachel, dochter van dezelfde beroemde Gharib en Diana van Rusticana, een zeer goede stermerrie met mooi oud bloed uit stam 103.

Een andere initiatiefnemer was Dhr. Rudolph Krudop, een echte mensport-fan en tevens rechter bij wedstrijden. Na het betreurenswaardige plotse overlijden van deze fokker kwam ook deze lijn even in de ijskast.

De paarden van Hillner werden 10 jaren later overgenomen door Cor Driessen, een zeer actief lid van het NRPS-stamboek. Cor's broer Jan Driessen was een fervente liefhebber en kenner van zuivere Friezen en was oprichter en lange tijd voorzitter van meerdere Friezenverenigingen. (Zwitserland, Frankrijk en Luxemburg). Hij had veel ervaring opgedaan als voorzitter en volgde de afstamming van de geëxporteerde Friezen. Ook door zijn jarenlange sponsoring van Friese menwedstrijd paarden leerde hij veel over de bloedlijnen die beter presteerden dan andere. Hij adviseerde welke best presterende lijnen gebruikt dienden te worden voor het verdringings-kruising fokprogramma.

FOKKERIJ TOETSEN AAN DE SPORT

De broers en enkele vrienden fokten eerst een 10-tal afstammelingen van RAS en RACHEL, die met het inmiddels bekende team Schrijvers/Aerts over heel Europa deelgenomen hebben aan de zwaarste marathons op internationaal top-niveau. De pionier-fokkers waren verbluft. Deze experimentele Arabo-Friezen plaatsten zich jarenlang vlot bij de 10 beste teams op Wereldkampioenschappen, World Equestrian Games en zelfs bij de FEI Top Driver Awards !

Na deze successen werd de fokkerij opgestart met Yk Dark Danilo, die eerst heel wat wedstrijden heeft gelopen en in 2003 als eerste dekhengst officieel goedgekeurd werd voor het fokken van Arabo-Friese sportpaarden.

Uit het kleine aantal volwassen Arabo-Friezen van de eerste generaties blijken anno 2014 de meesten op topniveau in de sport mee te kunnen. Deze eerste generatie van het nieuwe door Brussel erkende ras toont verbluffende resultaten in vele vormen van hippische sport. (zie pagina sportuitslagen).

Het ras bewijst overal ter wereld zijn kwaliteiten en groeit daardoor met sprongen. De paarden zelf zijn betere reclame dan op papier!

VERDERE EVOLUTIE

In de laatste decennia is de fokkerij van zuiver Friese paarden vooral gefocust op steeds strengere keuring van exterieur en gangen (vooral drafactie). Daarbij gaan vele werkzame bloedlijnen verloren aangezien deze vaak juist minder show-effect tonen. Juist deze lijnen met de koelere karakters worden juist geapprecieerd als basis voor de Arabo-Friese fokkerij.

Ook voor toekomstig nieuwe lijnen binnen het stamboek zal gezocht worden naar het beste van het beste prestatiebloed binnen de Friese populatie om hier weer streng geselecteerd Arabisch of aanverwant bloed bij te voegen.